

Wondbehandeling

Peter Rulkens

In 1991 als dierenarts afgestudeerd in Gent en sinds 2000 Erkend Paardendierenarts.

Hoefslag publiceert maandelijks een artikel waarin een veterinaire onderwerp wordt behandeld. Deze artikelen zijn geschreven door de vijf Erkend Paardendierenartsen van Dierenartsenpraktijk Moergestel. Deze vijf paardendierenartsen werken vanuit een klassieke, reguliere geneeskunde en volgen de moderne ontwikkelingen op de voet. Elke paardendierenarts heeft zich vanuit een eigen interesse in een of meerdere onderdelen van de veterinaire geneeskunde bekwaamd. De veterinaire werkzaamheden zijn op basis van die interesse verdeeld. De auteur van dit artikel richt zich in het bijzonder op keuringen, orthopedie en chirurgie. Voorheen was Rulkens actief als wedstrijdruiter op ZZ-niveau. Momenteel houdt hij zich als fokker bezig met het opfokken en rijden van jonge paarden. Daarnaast begeleidt hij zijn partner in de sport op Lichte Tourneau.

Op www.dapmoergestel.nl vindt u alle Hoefslagartikelen van DAP Moergestel.

Bij paarden komen vaak verwondingen voor. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds het vluchtgedrag van het paard en anderzijds de manier waarop wij de paarden huisvesten. Denk aan stallen met deuren, voer- en drinkbakken, weilanden en paddocks met afrastering van hout, lint of draad. Ook tijdens het vervoer en bij het gebruik van trainingsmolens ontstaan vaak verwondingen.

Tekst: Peter Rulkens | Foto: Arnd Bronkhorst

Botschillen oftewel sekwesters zijn goed te zien op een röntgenfoto.

Soms zijn verwondingen zo ernstig dat functioneel herstel niet mogelijk is. Is er wel kans op herstel, dan kunnen uitgebreide littekens of een dik been overblijven. De kosten van een wondbehandeling kunnen hoog oplopen en zijn afhankelijk van de aard en de locatie en welke structuren beschadigd zijn. Wonden aan hoofd, hals en romp helen veel beter dan aan de ledematen. Bij het paard genezen wonden slechter dan bij andere diersoorten.

Punctiewonden

Punctiewonden worden veroorzaakt door smalle, scherpe voorwerpen die een

kleine opening in de huid veroorzaken, maar in de diepte veel schade kunnen berokkenen. Deze wonden lijken vaak niet zo ernstig, maar wanneer de borst- of buikholte is gepenetreerd, kan dit tot ernstige complicaties leiden. Bij punctiewonden ter hoogte van gewrichten moet altijd goed gecontroleerd worden of zij niet tot in het gewricht zijn doorgedrongen. Als gewrichten of peeschedes geraakt zijn, is de kans op infectie daarin erg groot. In deze verwondingen kunnen delen van het voorwerp in de wond achterblijven, zoals een stuk tak of een splinter. Als dit niet erkend en op tijd verwijderd wordt, kan dit

problemen geven. Bij diepe wonden in het spierweefsel kunnen bacteriën in een zuurstofarm milieu achterblijven, wat bij niet goed gevaccineerde paarden kan leiden tot tetanusinfectie.

Snijwonden

Snijwonden worden veroorzaakt door scherpe voorwerpen. De diepere weefselschade blijft beperkt. Na een goede reiniging en inspectie van de beschadigde structuren kunnen deze wonden goed gehecht worden. Het is verstandig om gehechte wonden aan de benen onder een verband te laten genezen. Verbanden voorkomen zwelling en hoe minder de wond beweegt, hoe beter de genezing. Zeker wanneer de diepere structuren gehecht zijn, zoals pezen en banden, is immobilisatie noodzakelijk. In deze gevallen is het soms beter om het been in een gipsverband te zetten. Bij deze gehechte wonden spreken we van primaire wondgenezing.

Scheurwonden

Scheurwonden worden veroorzaakt door stompe of onregelmatige objecten. De wonden zijn onregelmatig en diep en aan de huid en onderliggende weefsels is veel schade toegebracht. De wondranden zijn meestal dermate gekneusd dat de bloedvoorziening naar de wond verstoord is, zodat na het hechten van de wond geen primaire genezing plaatsvindt en de wonden openspringen. Deze wonden moeten dan spontaan genezen. Dit noemen we secundaire wondgenezing. Wanneer we een scheurwond operatief kunnen opruisen, zodat de wondranden weer goed doorbloed zijn en al het aangetaste weefsel is verwijderd, kan deze wond alsnog gehecht worden. Deze ingreep kan direct na het ontstaan van de wond uitgevoerd worden, maar men kan hier ook enkele dagen tot een week mee wachten. Wachten geniet soms de voorkeur, omdat na enkele dagen beter te beoordelen is of de wondranden wel of niet vitaal zijn. Wanneer er na het opruisen van de wond onvoldoende weefsel is om

Hypergranulatie, oftewel wild vlees, kan uit de wondranden puilen, waardoor de wond niet sluit.

de wondranden bij elkaar te brengen, moet secundaire genezing plaatsvinden. De bekendste scheurwonden zijn de wonden aan het been die tot op het bot

reiken. Hierbij kunnen het beenvlies en het oppervlakkige bot dusdanig beschadigd zijn dat na 10-14 dagen een botschil (sekwester) ontstaat. Zo'n wond

Bij huidtransplantatie groeit de huid niet alleen vanuit de wondranden dicht, maar ook vanuit de getransplanteerde huideilandjes in de wond.

wil niet genezen, omdat het lichaam het sekwester als een vreemd voorwerp beschouwt dat het wil afstoten. Deze sekwesters zijn goed te zien op een röntgenfoto. Zij moeten operatief verwijderd worden voordat de wond kan herstellen. Als de wond erg groot is, wordt tijdens spontane, secundaire genezing veel granulatiweefsel gevormd. Dit weefsel noemen we hypergranulatie of wild vlees. Dit kan uit de wondranden puilen, waardoor de wond niet sluit. Als dit het geval is, moet dit weefsel regelmatig verwijderd worden, zodat de wond vlak wordt en dicht kan groeien.

Meek-techniek

Een wond kan dermate groot zijn dat de secundaire genezing maanden duurt. Soms kan wondcorrectie of huidtransplantatie aangewezen zijn. Bij huidtransplantaties wordt gebruikgemaakt van de Meek-techniek, die ontwikkeld is in de humane geneeskunde voor het behandelen van uitgebreide brandwonden. Een voordeel van de huidtransplantatie is dat de huid niet alleen vanuit de wondranden dichtgroeit, maar ook vanuit de getransplanteerde huideilandjes in de wond. Om de operatieve ingreep van de transplantatie uit te kunnen voeren moet de wond gedurende 10 dagen zorgvuldig worden voorbereid. De kosten van de operatie en de voorbehandeling wegen op tegen de zeer lange tijd dat het paard in het verband op een kliniek moet worden behandeld. Ook is het cosmetische resultaat na een huidtransplantatie veel beter vergeleken met het grote litteken dat secundair herstel achter kan laten.

Conclusie

Het is altijd verstandig om de dierenarts te raadplegen wanneer er twijfel is over wel of niet hechten. Ook kleine diepe (punctie)wonden hebben soms een uitvoerige behandeling nodig. |

Ad van Beek behandelt de volgende keer het oudere paard.